

RELATIEMAGAZINE VAN HET OPENBAAR MINISTERIE | NR 11 | JAARGANG 18 | NOVEMBER 2012

▶ OPPORTUUN

- ▶ **Advocaat Van der Meij
'ZSM faciliteert afrffel-PV'**
- ▶ **Officier Robert-Altimari
over Haags familiedrama**
- ▶ **DNA-verwantschap
in zaak-Vaatstra**

Overvalzitting

'Ik ben aan mijn stropdas door mijn eigen zaak getrokken'

voor juweliërs

Tijdens een “overvalzitting” horen Haagse juweliërs en ondernemers hoe het OM opspoot en vervolgt. Ook de samenwerking met de politie en de gemeente komt aan de orde. Daarna zien ze een overvalofficier tien jaar eisen tegen een verdachte van drie gewapende overvallen ‘Want de juweliërs zijn doodsbang geweest.’

‘Hallo, goedemiddag, ik ben Henk Korvinus, hoofdofficier.’ Kordaat stapt de hoofdofficier af op een lange man die schoorvoetend binnenkomt. De man kijkt zoekend om zich heen en schudt de hoofdofficier de hand. ‘Dag. Ik ben Farah Aldehessy. Slachtoffer.’ Het is een beetje onwennig op de speciale overvalzitting die het OM op dinsdag 2 oktober in Den Haag organiseerde, in navolging van de parketten in Amsterdam en Breda. Zo’n vijftien geïnteresseerden, waaronder een handvol juweliërs en ondernemers, zijn naar de rechtbank gekomen om te horen wat politie, gemeente en OM doen in de aanpak van overvallen. Aansluitend kunnen de aanwezigen een strafzitting bijwonen tegen een verdachte van onder andere drie gewapende overvallen op juweliërs. De slachtof-

fers van deze zaken zijn vandaag ook aanwezig. Puck Eigenmann, juwelier en zilversmid op de Plaats in Den Haag, is naar de zitting gekomen uit nieuwsgierigheid. Acht jaar geleden werd ze overvallen door een man die de gestolen zaken linea recta naar de bank van lening bracht. Ze moest de sieraden uiteindelijk zelf terugkopen. De van oorsprong Zwitserse vrouw noemt de Nederlandse rechtspraak ‘onbegrijpelijk’. Vorige week was ze bij een bijeenkomst van de burgemeester, nu hoort ze graag politie en OM. Hoofdofficier Korvinus neemt als eerste het woord. ‘Het aantal overvallen bleek in 2010 enorm te zijn gestegen’. ‘Door onder andere verhoging van de strafeisen wil het OM dat ontmoedigen. Twee jaar gevangenisstraf is de minimumeis. Gebruikt iemand een vuurwapen, dan komt daar

al gauw wat bij. We willen duidelijk kenbaar maken dat we dit delict niet tolereren. We zijn ons bewust van het effect van een overval op de juwelier en dat de gevolgen voor hem veel langer voelbaar zijn dan de tijd dat iemand vastzit.’ Vervolgens legt Korvinus uit wat er gebeurt in een rechtszaal bij een zitting en wat de taak van de advocaat is in een rechtsproces. ‘Advocaten doen vooral aan sanctie-afwering.’ Daarna vertelt hij op welke manier de reclassering probeert daders, na hun gevangenisstraf, op een goed spoor te zetten. ‘Naast een gevangenisstraf eisen we, als de wet dit toelaat, meestal een voorwaardelijk deel van de straf. Op die manier proberen we, de dader inzicht te geven in zijn gedrag en de mogelijkheden om ander gedrag te leren.’

Camerabeelden

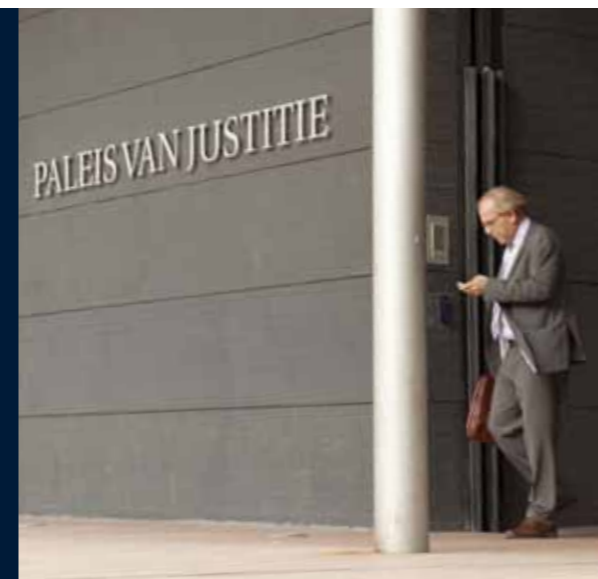
Edith Prudon neemt het woord. Prudon is tactisch coördinator van het overvallenteam Twister van Politie Haaglanden en stuurt een vast team van bijna dertig medewerkers aan. Twister is in 2010 opgezet om het stijgend aantal overvallen een halt toe te roepen. De politievrouw legt uit hoe belangrijk het is dat juweliërs zelf zorgen voor preventieve maatregelen als goede camera’s. ‘Pakken is één, maar iemand veroordeeld krijgen is twee’, geeft Prudon aan. ‘Gewelddadige overvallen door ervaren criminelen kunnen we

alleen aanpakken als we beschikken over bruikbare beelden, goede getuigen en bijvoorbeeld DNA-sporen. Zonder dat redden we het vaak niet. Een advocaat kan dan namelijk proberen vage camerabeelden onder uit te halen door te zeggen dat iemand een andere trui droeg of een andere huidskleur had. We zijn afhankelijk van goed beeldmateriaal.’

Juwelier Farah Aldehessy staat op. ‘Het gaat niet om de camera’s,’ zegt hij in gebroken Nederlands. ‘Het gaat om de straf. Ik ben eerder overvallen. In 2006. Toen ben ik beschoten. De dader heeft twee jaar gehad. Twee jaar! Als de straf streng is, dát helpt.’ Korvinus knikt begrijpend. ‘Ik kan mij voorstellen dat u twee jaar een te lage straf vindt. We weten nu dat we aanmerkelijk strenger moeten straffen en eisen daarom hoger. ‘Ik was bijna dood’, zegt Aldehessy met geknepen stem. ‘Hoe gaan camerabeelden mij daarbij helpen?’ Mariëtte Bode, officier van justitie en hoofd beleid en strategie van het Haagse parket, neemt het woord over van Korvinus. Bode richt zich direct tot de slachtoffers. ‘Ik weet dat in de zittingszaal niet altijd gebeurt wat u wilt. Maar we proberen duidelijker tegemoet te komen aan wat de samenleving eist.’ ‘Voordat het onderzoek van een overvalzaak voor ons definitief klaar is en naar zitting kan, is er echt bewijs nodig’, benadrukt Prudon van de politie nog een keer. ‘Er zijn nou ▶

Ondanks de daling van het aantal overvallen blijven de littekens trekken.

Zo’n vijftien geïnteresseerden zijn naar de rechtbank gekomen, om te horen wat politie, justitie en gemeente doen.

eenmaal regels en wetgeving.’
‘Twee keer ben ik overvallen mevrouw’, vertelt Aldehessy nog eens. ‘Ik ben geslagen met de kolf van een wapen. Eén jaar was mijn winkel dicht. Van de stress. Nu heb ik in een andere stad een nieuwe zaak. Ik heb een veiligheidssysteem van 7.500 euro aangelegd. Zonder subsidie.’

Afroomkluis

De subsidiepot van de regeling Veiligheid Kleine Bedrijven (VKB) is inderdaad leeg, meldt Paul van Min van de gemeente Den Haag die ook aanwezig is. Deze succesvolle regeling, vandaar dat de pot leeg is, is bedoeld voor kleine ondernemers voor het uitvoeren van een veiligheidsscan en het treffen van preventieve maatregelen die dan gedeeltelijk vergoed werden. Hij staat op en zegt dat hij het een “fantastisch initiatief” vindt om ondernemers zo eens mee te laten kijken met de rechtsgang. ‘Ik wil graag de rol van de gemeente plaatsen in een breder perspectief.’ De gemeente-ambtenaar vertelt over de “task force overvallen” die door de minister is ingesteld en over de “multidisciplinaire aanpak die in Den Haag is gekozen en waarin alle ketenpartners participeren”. ‘We doen aan kruisbestuiving en proberen samen meer te zijn dan de som der delen.’ De gemeente doet vooral veel aan de preventie van overvallen, zegt Van Min. ‘Zo worden er trainingen georganiseerd voor ondernemers waarin aan de orde komt hoe overvallen kunnen worden voorkomen, er wordt stil gestaan bij geldstromen in de zaak en er wordt verteld wat te doen als men onverhoopt met een overval te maken krijgt. Ook worden ze geadviseerd over het gebruik van afroomkluisen. Bij 1750 ondernemers is inmiddels een gratis afroomkluis geplaatst.’ Ten slotte meldt Van Min dat hij met een collega namens de burgemeester slachtoffers van zowel woning- als bedrijfsovervallen bezoekt om zo betrokkenheid te tonen bij wat hen is overkomen.

Aldehessy schudt zijn hoofd. In de koffiepauze na de bijeenkomst legt de uit Irak afkomstige juwelier uit waarom. ‘16 januari 2006 ben ik overvallen. Op 28 januari 2011 weer. Die data staan voor altijd in mijn hoofd. Mijn vrouw was zwanger, ze heeft een miskraam gekregen. De dader heeft mij aan mijn stropdas door mijn eigen zaak getrokken, als een hond.’

De reacties van de aanwezigen laten zien hoe moeilijk het soms is slachtoffers van overvallen te verzoenen met de werkelijkheid van het juridische systeem. Want ondanks de daling van het aantal overvallen en ondanks dat de hoogte van de straffen inderdaad sterk stijgt, blijven de littekens trekken. Dat blijkt eens te meer op de zitting die ‘s middags plaatsvindt. De verdachte, een 24-jarige man met een Duits en een Marokkaans paspoort, weigert antwoord te geven op de vragen die de rechter stelt. ‘Ik kan me niets herinneren’, is het enige wat hij zegt. Ook na het zien van de camera-beelden die van de overvallen zijn gemaakt, ontkent hij iets met de zaken te maken te hebben. De rechter wringt zich in vele bochten om de man aan het praten te krijgen. ‘Als u zegt dat u het niet meer weet, bedoelt u dan dat het best gebeurd kan zijn?’ ‘Ja’, zegt de verdachte. ‘Ik kan het me alleen niet herinneren.’

Op de publieke tribune is het onrustig. De slachtoffers worden bijgestaan door een tolk, net als de verdachte die alleen Duits en Arabisch spreekt. Hun opwinding is voortdurend merkbaar. De voorzitter van de rechtbank probeert de gemoederen te kalmeren. ‘Ik begrijp dat het niet meevalt met een zaal vol publiek, maar u hebt de keus om te reageren’, zegt ze tegen de verdachte. ‘Maar dat bent u niet verplicht.’

Voordat officier van justitie Diana van Gosen het woord neemt, legt Aldehessy een slachtofferverklaring af. Hij heeft niets op papier gezet, maar spreekt uit zijn hoofd. ‘Achtien jaar ben ik in

Nederland’, zegt hij. ‘Ik heb zes jaar dienstplicht vervuld in Irak. In 32 jaar heb ik in Irak nooit zoiets meegemaakt. Ik ben als asielzoeker naar Nederland gekomen. Uit noodzaak. Ik was twee keer bijna dood geweest.’ Hij slikt en heft zijn handen op. ‘Ik ben naar Nederland gekomen om in vrede te leven. Die vrede heb ik niet gevonden. Deze persoon heeft mij kapot gemaakt. Bijna dagelijks heb ik nachtmerries. Soms vergeet ik mijn naam zelfs. Ik voelde mij een held. Nu moet ik altijd achterom kijken.’

Leven mislukt

In haar requisitoir benadrukt officier van justitie Van Gosen nog eens extra hoe groot de gevolgen van de overvallen voor de slachtoffers zijn. ‘De betrokken juweliers zijn doodsbang geweest’, zegt ze tegen de rechtbank. ‘Zij zullen die angst altijd met zich mee dragen.’ Het OM rekent de verdachte zijn gewelddadige optreden en het feit dat hij niet heeft meegewerkt aan een onderzoek in het Pieter Baan Centrum extra aan. Daarom is het niet mogelijk inzicht te krijgen in de manier waarop de samenleving beschermd moet worden tegen deze verdachte en zijn daden, aldus de officier van justitie. Rekening houdend met de richtlijnen vordert de officier tien jaar gevangenisstraf. De verdachte zet zijn bril af en wrijft met zijn beide handen over zijn hoofd. Pas als zijn advocaat het woord neemt en puntsgewijs de zaken behandelt, zet hij zijn bril weer op.

Volgens de advocaat is er geen afdoende bewijs in twee van de drie overvalzaken. Ze verzet zich tegen de manier waarop de zaken op één hoop zijn gegooid en benadrukt de verschillen van de overvallen. Alleen op de camerabeelden van de overval op Aldehessy lijkt haar cliënt zichtbaar. ‘Mocht u tot een bewezenverklaring komen in deze zaak, dan schik ik mij in het oordeel van uw rechtbank’, aldus de advocate. ‘In de andere twee zaken kan niet worden verondersteld dat dader en

verdachte één en dezelfde zijn.’ De advocaat wijst ook nog op de persoonlijke omstandigheden van haar cliënt. ‘Hij heeft een vreselijke jeugd gehad’, zegt ze. ‘Iedereen zou schrikken als hij de verminderingen op zijn lichaam zag. Het enige wat hij wil is terug naar zijn moeder.’

Als laatste krijgt de verdachte het woord. ‘Ik was jong’, zegt hij. ‘Ik kan mij niets herinneren van wat ik in mijn jonge jaren heb gedaan. Ik ben mishandeld en misbruikt. Mijn vader heeft mijn leven kapotgemaakt. Alleen mijn moeder heeft mij liefde gegeven. Ik kan mij niets herinneren. Ik wil niet dat mijn leven mislukt.’

Iemand op de tribune kijkt meewarig naar de verdachte. ‘Dat leven is al mislukt’, zegt hij zacht.

Na afloop interviewt een journalist van radio West een paar juweliers. Puck Eigenmann is halverwege de zitting naar huis gegaan, maar Hans Paul van Vliet is de hele middag gebleven. ‘Ik wilde kijken of ik iets kon leren voor mijn bedrijfsvoering’, legt hij uit. ‘En ik wilde wel eens zien hoe de rechtsgang verloopt. Interessant hoor. Alleen moeten ze iets doen aan de akoestiek in die zaal. Ik heb de helft niet kunnen verstaan.’

Van Vliet is onder de indruk van de strafeis. ‘Tien jaar, dat vind ik veel. Zeker als je je realiseert dat iemand die een moord pleegt soms zeven jaar krijgt. Het is een traumatische ervaring voor mijn collega’s geweest, ik heb echt met hen te doen.’ Over het initiatief van het OM om deze dag te organiseren, is Van Vliet zeer te spreken. Zelf is hij in een ver verleden ook wel eens bestolen, maar toen hij daar aangifte van wilde doen, moest hij lang wachten op het politiebureau. ‘Dat motiveert niet echt.’ Dat het OM nu zwaar inzet op gewelddadige overvallen is een opsteker. ‘Er wordt serieus naar dit soort zaken gekeken en dat vind ik goed. Maar tien jaar? Ik ben blij dat ik de rechter niet ben.’ ◀

Tekst: Miek Smilde | Foto's: Wim van der Spiegel

Edith Prudon (politie Haaglanden):
‘We zijn afhankelijk van bruikbare camerabeelden, goede getuigen en bijvoorbeeld DNA-sporen.’

‘Tien jaar, dat vind ik een flinke strafeis.’

